



Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Obitus. cap. 8.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

litaniam, primo quidam Ambrosiano ritu cum suis; deinde aliam Romano more cum nautis habet; quod in Aronenses erant, ubi ritus est Romanus. postea sedens sacrum sermonem de celebri festo illo instituit. quo habito, distinctas quasdam conceptiones auditoribus tradidit, in quarum meditatione, contemplationeque taciti versarentur. Id cum horæ spatio factum esset, singillatim interrogauit, quid cogitassent. Deinde negotijs operam dedit: Forerium in Medfaucos dimisit, ut ibi de salute multum ageret: & per homines recte sentientes; quæ de Calendario Gregoriano, proximis Rhætorum comitijs recipiendo, posset, diligenter curaret. tunc litteris, & supplicibus libellis perlegendis sese dedit: etenim si Rhætici excipias, negotijs fere superioribus diebus abstinerat, ne animæ exercitationes, & fructus impedirentur. In conspectum Aronæ cum venisset, litaniam repetijt. in oppido mansit in ædibus sodalitatæ I E S V. Renato Comiti se excusauit; quod ægrotus apud religiosos viros rectius esset; ubi si quid accideret, propiora esset salutis adiumenta. Ibi igitur relictis tenuiter pro ægroti modo viribus, ut superioribus diebus fecerat, in lecto quieuit ad septimam noctis horam. mox cum surrexisset, tum diuinis contemplationibus, tum itatis nocturnis precepcionibus operam dedit, usque ad lucem. Missæ sacrum ad omnium sanctorum cultum fecit: in eo non solum nouitiæ domus illius iuuentuti, sed alijs incolis multis, qui conuenerant, sacrosanctam Eucharistiam præbuit. tum sese in lectum retulit quintò febrim expectans, quæ quidem grauior fuit; quam solebat. atque cum ex medicorum præcepto febrili consistente, aquam cum hordeo coctam, calidam sumpsisset; moxque somno se dedisset; acrius inflamatus, adeo laborare cœpit, ut numquam

postea integrum corpus habuerit. nihilominus postero die mane, quo mortuorum suffragia celebrantur, in uitatus nauigandi commoditate, Mediolanum petere constituit. itaque stas quidem horarum preces obit; Missæ autem, quoniam tum demum facere nullo modo poterat, in ecclesia interest: lectoque in nauis parato; lacu, mox Ticino flumine, indeque aquæductu, Mediolanum eodie vehitur.

Ibi medicis statim accersitis, sese curandum tradidit. altare in cubiculo collocari, sepulturæ Domini imaginem apponi; eiusque similem super conopei fulcra statui iussit; ut quotiescumque oculos tolleret, eam posset contemplari. aliam non dissimilem, Domini precantis, sanguineumque sudorem cum morti appropinquaret, effluentis, eidem fulcris appendi mandauit, quam directo videret obtutu: ut priora illa signa continuari facile quisque cognosceret. quamquam eiusmodi imagines, quotiescumque ægrotaret, ad solatium suum requirebat. Mane cum adhuc horarias preces, quemadmodum ad id tempus religiose fecerat, recitare vellet; Patris Adorni suasu, satis habuit alium recitantem audire. cupiebat item, si febris remitteret, in sacellum se conferre, ibique sanctissimum recipere sacramentum; alioqui saltem ad altare cubiculi sui: sed neutrum licuit. cumque Pater suaderet, ut in cubiculo Missæ fieri pateretur, non consentit, ne quis forte sequi vellet exemplum. Post meridiem febris increfcere, sextaque accessio obscure fieri ita cœpit, ut somnum quendam videretur inducere. Audieram eum quandoque narrantem de Egidio Murinensi Episcopo, quem plurimi fecerat: cum mors immineret: quiesceti sese, ac penè dormienti similem præstitisse: qui cum sapius in terpellaretur, finite me, inquit, tandem

Obitus.
CAP. VIII.

sem quiescere, & cum Deo esse. Id cum eo tempore venisset in mentem; dixi subneri me, ne Mutinensem Episcopum imitaretur: quod ille subridens ita negare visus est; ut verum tamen ex parte crederes. veniunt medici; inspiciant. ita timent, ut morbum diuturnum, neque eum sine aliquo vitæ periculo prænuuncient. at cum habita inter se consultatione, paulo post ad illum redeunt; motumque in brachio rursus obseruant; tum vires ad exitum præcipitare, iamque interituras, præsentibus renunciant. Subitus, minimeque omnium expectatus casus, quam vehementer nec opinantes percusserit, non est cur explicare conemur. alij alijs significant: tacite simul lamentantur; intimo dolore afficiuntur. nactitur statim, ut sacrosancta Eucharistia proposita, supplicationes in maiore, alijsque ecclesijs instituuntur. Accedit Pater lachrymas; quis enim se poterat continere? euocari eum ait ex hac vita: vltima sacrorum subsidia non videri differenda. Adeo præcipiti lapsu vires deficiebant; ut ipsa loquendi facultas vix relinqueretur. casum tamen æquo profus animo accipiens, de sacramentis respondit, instare se maxime. Dum hæc pararentur ad aurem supplex petij; dicere illud vellet, quod sanctus Martinus sub mortem dixisse legitur, Domine si ad huc populo tuo sum necessarius non recuso laborem: nam & ante annos duodecim, cum grauissime ægro taret, illud idem audieram usurpasse. an secum dixerit, ignoro: sed apertis illico oculis, meque intuens, consuetam omnino visus est obtutu saltem præstare benignitatem: quam quam idem vitæ ipsius, qui sancti Martini, tum euentus fuit. recte vero ille ad sancti illius Episcopi imitationem tunc inuitari potuit; cui tum in vita, tum in morte multa habuit similia. vtrum suum, ut Marti-

Pars III.

nus præsenferit obitum, affirmare non audemus: quæ ante euenerunt, quæque nouimus, simplici narratione modò protulimus. Sed Martinus quoque paulo ante mortem ecclesiastici negotij causa profectus, viribus corporis, ut Seuerus narrat, cœpit repente destitui: & aliquot dies vi febrium afflictus, non solum orationes, vigiliisque intermittere noluit, sed ne vilia quidem stramenta iacenti sibi supponi passus est: iacebat autem in cinere, & cilicio. Sanctissima igitur hostia celebriter allata, capite, brachijs, toto denique corpore Carolus nitebatur, ut assurgeret: sed nobis adiuuantibus sese ita saltem extulit, ut linea veste, ac stola collo inducta, religiose sacrosanctum viaticum acciperet: quod extrema vinctio rite adhibita statim secuta est. quibus in sacris officijs ipse, cum ritus postulabat, vna cum alijs sacerdoti respondere conabatur. reliquum tempus consumptum est in legendis diuinis scriptis de passione Domini, alijsque quibus anima tali tempore iuari, Deoque commendari solene est. cum autem sensus paulatim restinguerentur, Annibal Altemsius Comes eius affinis vna cum filio genibus positus supplex sibi petijt benedicij, quod idem fecere omnes, qui aderant. manum ille mouit quidem, sed nisi alio adiuuante tollere non potuit, ut de more crucis signo benediceret. cilicium illi cum sacro cinere imposuimus, ex instituto veteri; quod ille in libro rituum ecclesiæ suæ renouari iusserat: ac merito quidem vel ad eius asperitatem vitæ significandam id erat adhibendum. continuerunt liberio rem fletum familiares, quando ille aliquid sentire visus est: at cum animam agere cœpit: quæ res, & ad modicum tempus durauit; & parum præ se tulit difficultatis: tunc vero gemitus, lamenta, atque adeo euius latus eruperunt. hic vniuersæ christia-

Ll 3 næ

na reipublicæ iacturam: ille Mediolanensis ecclesiæ casum, & orbitatem: alius susceptorum ad Dei gloriam munerum dissolutionem: nonnulli priuata detrimenta, miserabiliter flebant. Circum cubile locum, ex intimis quisq; , morienti Patri quam potuit proximum, initio cœperat. id vsui etiam fuit; vt rem aliquam ab eius corpore sumeret, amoris, religionisque gratia. hic namque cerenamagni imaginem è collo pendentem; coronam ille, qua precari solebat; alius caput iolum; alij alia pie raperunt. quidam celeriter ad res alibi repositas venerunt: ex quibus pretiosissima sibi contigisse sunt lætati, qui flagellum, ex Varalli verberatione tinctum sanguine; atque interulam itidem sanguineis guttis aspersam inuenerunt. idem adeo studium in plerisque postea viguit; vt cilicium, tum illud quod imposuimus, tum aliud, quo vti solebat in infinitas particulas diuisum plurimis enixe postulantibus, sit distributum. alię res, libri, imagines, velles, omnibus vijs quaesitæ, & inter res charissimas habitæ. aliquid pælearum in quibus iacuerat, si aliud non daretur, quædam lóginquæ virgines postularunt. Periculi fama per ciuitatem vniuersam subito diffusa, cunctos commouerat, vbique ciues in vijs, vbique luminas; passim circulari; anxio animo inter se interrogare; inter se factum narrare cum lachrymis. coacti subito longi ordines marium, fœminarumque omnis ætatis, cruce prælata, per vias procedebant, litaniarumque habebant: quorum stata verba, alta flebilique voce prolata; admirabile est, quantum dolorem, fletumque omnium auerent. Plurimi in ecclesias supplicatum confluxerunt. alij ad eum visendum concurrerunt; vt palatium Archiepiscopale, cubiculumque ipsum omnium fere ordinum multitudinem statim comple-

tur. ipse etiam prouinciæ Gubernator statim accurrit. Neque vero casu fortassis euenit, vt magni Antistitis obitum tot hominum generam dolerent. Principes viri, magistratus; milites; patritij; plebei: non Itali solum, sed Hispani, Germani, Heluetij, Angli. viri ecclesiastici cuiuscumque propemodum generis, atque ordinis. erat ea certe iactura communis. virgines in monasterijs, cum eò quoque celeriter nuncius penetrasset, itidem commotæ, statim ad precandum sese dederunt: ac tota fere nocte quadam in supplicatione permanserunt. ita circiter tertiam noctis horam III. non. Nouemb. die sabbati, nos optimus Pater reliquit. cumque charissimam animam hinc euolasse, facie propius admota experientes, cognouissimus; clausimus, quoniam eramus à latere, relictis corporis oculos.

Audita morte, is luctus, atque merror fuit; vt in rerum omnium desperatione versari ciuitas videretur. eos equidem libere, ac effuse flere vidi, quos à fletu penitus alienos, vel ob charissimorum mortem, quisque facile iudicasset. neque vero subito dolor, aut paucis, vt fieri solet, diebus desijt; immo auctus potius videtur in dies: sciteque dixere quidam; hunc dolorem, non vt alij, tempore minuendum, sed potius augendum; quod quotidie magis perspiceretur iacturæ magnitudo. Rite curatum est corpus inter familiarium oscula. quod quidem macie sua maiorem etiam in spectantibus doloris sensum efficiebat: videbatur enim propemodum ossibus, pelleque tantum constare: vt de eo fere, quod de sancto Basilio, dici posset; cuius vitam is commemorare frequenter, sibi que proponere solebat: quemadmodum charta laternæ circumdatur; ita pelle prope arida reliquum fuisse corporis circumamictum. addebatur, quod, vt

Exequiæ, ac
sepultura.
CAP. IX.

qui-